

Сергій Олександрович ІВАНИЦЬКИЙ

д.ю.н., доцент, професор кафедри, Національна академія внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8426-100X>

e-mail: serg.infoline@gmail.com

Олександр Іванович ЛИТВИНЧУК

к.ю.н., доцент, Національна академія внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3884-8595>

e-mail: litvinchuke@gmail.com

Вікторія Валеріївна ІВАНИЦЬКА

к.ю.н., головний спеціаліст, Міністерство юстиції України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6976-2183>

e-mail: p-victoria@ukr.net

Михайло Володимирович ШАЛЯПІН

завідувач сектору, Луганський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3603-5343>

e-mail: shaliapinmihailo@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті проаналізовано організаційні основи реформування системи протидії економічній злочинності в умовах воєнного стану. Досліджено актуальні проблеми організації роботи Бюро економічної безпеки України, висвітлено статистичні показники, проаналізовано законопроекти з оптимізації правового регулювання його діяльності. Обґрунтовано недоцільність створення Спеціалізованої економічної прокуратури. Сформульовано пропозиції з удосконалення правових засад побудови інфраструктури протидії економічній злочинності.

Ключові слова: кримінальне провадження, аудит, Бюро економічної безпеки України, Спеціалізована економічна прокуратура, воєнний стан

ВСТУП

В умовах повномасштабної російської агресії проти України економічний фронт залишається одним з провідних на шляху забезпечення довгострокової підтримки сектору безпеки та оборони, ефективної бойової роботи під час затяжної війни та наближення перемоги. Реалізація вказаних стратегічних завдань ускладнюється низкою не вирішених проблем, пов'язаних з протидією економічній злочинності, що зумовило ухвалення Президентом України на початку цього року Указу «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 січня 2024 року «Про невідкладні заходи із забезпечення економічної безпеки на період дії правового режиму воєнного стану».

Ключовим лейтмотивом вказаного нормативного документу стала вимога до невідкладного внесення урядом на розгляд парламенту законопроектів про внесення змін до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» стосовно посилення механізмів функціонування Бюро економічної безпеки (БЕБ) України, а також Кримінального процесуального кодексу України та суміжних законодавчих актів стосовно встановлення додаткових гарантій захисту законних інтересів підприємництва у здійсненні кримінального провадження й забезпечення консолідації повноважень органів правопорядку стосовно протидії правопорушенням, що посягають на економіку держави, в єдиному органі – БЕБ України.

Про необхідність вказаних змін Українська держава

висловлювалася й раніше в рамках реалізації фіскальних структурних реформ, передбачених Меморандумом з МВФ про економічну та фінансову політику від 24 березня (п. 22) та 19 червня 2023 р. (п. 21), а їх характер й обсяг залишає дискусійним питання про те, чи йдеться лише про «перезавантаження» БЕБ або реформування усієї системи протидії економічній злочинності, адже воно стосується діяльності й інших органів правопорядку (Національна поліція, СБУ, НАБУ тощо), які уповноважено розслідувати кримінальні правопорушення в сфері економіки, а також прокуратури.

Попри те, що окремі аспекти цієї тематики стали предметом доктринальних розробок [1, с. 441-445; 2, с. 29-33; 3, с. 133-143; 4, с. 40-53] Н.М. Бакаянової, В.В. Долі, М.О. Кравченко, А.В. Лапкіна, Л.М. Москвич, В.Ю. Терехова, О.З. Хотинської-Нор та інших вчених, необхідно констатувати недостатність уваги науковців до окресленої проблематики через значну кількість нових законопроектних ініціатив, що нерідко мають діаметрально протилежну спрямованість, й визначають необхідність теоретичного осмислення вказаних питань в контексті викликів, зумовлених збройною агресією росії.

МЕТА статті – науковий аналіз організаційних засад реформування системи протидії економічній злочинності в умовах воєнного стану.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, зокрема,

діалектичний, герменевтичний, формально-логічний, статистичний, системно-структурний тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ

В одному з останніх програмних документів – Плані для Ukraine Facility 2024-2027 [16] – для позначення процесу вдосконалення роботи БЕБ застосовано відразу декілька термінів – перезавантаження, реформа, перезапуск і активація, повна трансформація, що вказує як на відсутність єдиного термінологічного бачення, так й на усвідомлення потреби глибокої модернізації наявної системи.

Серед претензій та проблем в роботі БЕБ, якими обґрунтовується необхідність його реформування, представники бізнесу, громадськості та правничого середовища вказують, зокрема, на низькі показники [7] роботи БЕБ, неспроможність налагодити ефективну роботу органу правопорядку, розбудувати мережу регіональних управлінь, сформувати належний кадровий склад відомства (укомплектовано менше ніж 25 % посад від штатної чисельності), повноцінно запустити аналітичний департамент та оперативний підрозділ, продемонструвати прозорість в роботі та нульову толерантність до корупції. Звернено увагу на масове, фактично позаконкурсне переведення колишніх працівників податкової міліції до новоствореного органу, формальний підхід до організації та проведення конкурсного відбору [15], кулуарний порядок добору на керівні посади тощо.

За результатами роботи Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України (ВРУ) з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами БЕБ, створеної на підставі Постанови ВРУ № 2838-IX від 13.12.2022 р. [9], Комітет ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики 20 лютого 2023 р. визнав роботу керівництва БЕБ незадовільною.

З іншого боку, опоненти вказують на об'єктивні причини виникнення частини наведених труднощів, передусім, обмежене бюджетне фінансування, що не дало змоги сповна сформувати регіональну мережу підрозділів, забезпечити їх штатну укомплектованість, підтримати у співробітників належну мотивацію в роботі, запровадити єдину інформаційну систему. Представники БЕБ [5] звертають увагу й на поступове покращення показників ефективності роботи відомства у 2023 р.

Аналіз статистики роботи цього органу свідчить про певні позитивні зрушення. Так, якщо у 2022 р. за БЕБ обліковано 664 кримінальних правопорушення, за якими вручено 56 повідомлень про підозру, і 12 кримінальних проваджень скеровано до суду з обвинувальним актом [7], то в 2023 р. їх було вже 2173, 320 й 193 відповідно [8].

Розмаїття та нагальність окреслених проблем зумовили появу широкого спектра законодавчих ініціатив, аналіз яких дає змогу класифікувати їх на законопроекти, що спрямовано на вирішення передусім організаційно-правових труднощів БЕБ (законопроект № 10088 від 25.09.2023, № 10088-1 від 10.10.2023, основний урядовий законопроект № 10439 від 29.01.2024 та альтернативні йому проекти № 10439-1 від 05.02.2024, № 10439-2 від 12.02.2024, № 10439-3 від 27.02.2024, № 10439-4 від 27.02.2024) й ті, що зорієнтовані на удосконалення процесуального механізму розслідування кримінальних правопорушень у сфері економіки (основний урядовий законопроект № 10440 від 29.01.2024 та альтернативні

йому проекти № 10440-1 від 05.02.2024, № 10440-2 від 12.02.2024, № 10440-3 від 12.02.2024, № 10440-4 від 12.02.2024). Оптимізація процесуальних аспектів функціонування БЕБ стане предметом нашого дослідження в межах окремої статті, тож в цій праці ми зосередимо свою увагу на організаційних питаннях перезавантаження БЕБ.

Варто зазначити, що значна частина норм альтернативних проектів є тотожними, аналогічними за змістом або дублюють відповідні приписи основного законопроекту, тож розглянемо передусім положення, що викликають дискусії та підвищену увагу.

В аспекті формування кадрового складу БЕБ досить гострим стало питання, пов'язане із можливістю відбору до лав цієї структури колишніх працівників деяких правоохоронних органів. Так, у ст. 20 законопроекту № 10088 від 25.09.2023, норми якого стали основою більшості подальших проектів, міститься положення, відповідно до якого особа не може бути призначена на посаду в БЕБ, якщо вона до 1 січня 2023 р. обіймала сукупно не менше 1 року будь-яку слідчу та/або оперативну посаду в органах податкової міліції, прокуратури, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національній поліції України та міліції [10].

В основу наведеного припису, як видається, покладено презумпцію недоброчесності усіх працівників цих органів, що вочевидь не відповідає дійсності, оскільки частина з них, зокрема, пройшла свіжі (оновлені) процедури добору (ДБР, прокуратура тощо). Але здебільшого вказане обмеження може вплинути на компетентність майбутніх працівників БЕБ, адже необхідний досвід роботи на слідчих та/або оперативних посадах потенційним детективам десь необхідно отримати й перелік таких органів є украй обмеженим. Згадана заборона може призвести до ситуації, коли на час конкурсу не вдасться зібрати достатньої кількості професійно підготовлених кандидатів, здатних відразу працювати й забезпечувати результат.

На дискримінаційний характер цієї норми доречно звертає увагу й парламентський Комітет з питань інтеграції України до ЄС, який у своєму висновку зазначив, що відповідне положення законопроекту не узгоджується з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, адже у своїй суті є аналогічним до люстраційного процесу, до якого було висловлено зауваження Венеційською Комісією, а також констатовано Європейським судом з прав людини (ЄСПЛ) порушення Україною у справі про люстрацію [6]. З огляду на це подальша відмова від вищезазначеної заборони у пов'язаних та альтернативних законопроектах вбачається обґрунтованою.

Безумовно, важливе значення має напрацювання транспарентної процедури призначення Директора БЕБ, адже саме ця особа має ключові повноваження з організації роботи, визначення пріоритетів під час розслідування та поточного керівництва діяльністю відомства. У Плані для Ukraine Facility 2024-2027 Україна взяла на себе зобов'язання із забезпечення прозорості кадрової політики БЕБ шляхом запровадження відкритого, прозорого та конкурентного процесу відбору директора, керівництва та персоналу; добору, на основі заслуг, нового керівника за визначеною законом процедурою [16].

За результатами розгляду парламентом законопроекту № 10439 у повторному першому читанні враховано,

зокрема, приписи із визначальної ролі під час голосування тих членів конкурсної комісії з обрання Директора БЕБ, які визначено Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій відповідних міжнародних та іноземних організацій. З урахуванням переважно позитивної практики залучення т.зв. міжнародників вказаний підхід, як вбачається, є обґрунтованим.

У такому контексті неможна погодитися зі сформульованою в альтернативному законопроекті № 10439-1 від 05.02.2024 (автори – Д.О. Разумков, О.О. Дмитрієва та ін.) пропозицією стосовно включення до складу конкурсної комісії з призначення Директора БЕБ замість міжнародників – трьох осіб, призначених зборами об'єднань підприємств, визначених ст. 21 Господарського кодексу України (ГКУ), професійних спілок та їх об'єднань, громадських спілок, членами яких є суб'єкти господарювання. Розробники цієї норми уточнюють, що у зборах мають право брати участь об'єднання підприємств, визначені ст. 21 ГКУ, професійні спілки та їх об'єднання, громадські спілки, членами яких є суб'єкти господарювання, які відповідають таким вимогам: 1) зареєстровані в установленому законодавством порядку не менше ніж п'ять років до дня оприлюднення оголошення про скликання зборів; 2) зареєстровані як суб'єкти лобювання відповідно до Закону України «Про добросовісне лобювання» [12].

На нашу думку, варто звернути увагу, по-перше, на те, що Закон України «Про добросовісне лобювання» не набув чинності й остаточна редакція його може змінитися. По-друге, рівень фахових вимог до членів конкурсної комісії від зборів об'єднань підприємств, визначених ст. 21 ГКУ, відповідних професійних спілок та їх об'єднань, громадських спілок може виявитися меншим (фактично збори вирішуватимуть це питання на свій розсуд й враховуватимуть лише загальні обмеження, наприклад, можуть призначити неюриста або особу, яка не обізнана з особливостями роботи БЕБ) порівняно з критеріями до т.зв. міжнародників (проект № 10439), яких пропонуватимуть міжнародні та іноземні організації, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод надають Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції, реформи органів правопорядку.

До другого читання залишається дискусійною ч. 13 ст. 15 законопроекту № 10439, яка передбачає, що конкурсна комісія з обрання Директора БЕБ з числа учасників конкурсу подає на розгляд Прем'єр-міністру України не більше двох кандидатур, одну з яких Прем'єр-міністр України вносить для призначення Кабінетом Міністрів України [11]. З нашого погляду, заслугоує на підтримку думка про доцільність подання конкурсною комісією однієї кандидатури на посаду Директора БЕБ, що зменшить ризики політичного впливу на орган.

Важливим елементом забезпечення ефективної поточної роботи БЕБ є налагодження дієвого механізму контролю та підзвітності за його діяльністю. У ч. 6 ст. 35 законопроекту № 10439 закріплено, що незалежне оцінювання (аудит) ефективності діяльності БЕБ здійснюється кожні два роки Комісією з проведення зовнішньої незалежного оцінювання (аудиту) ефективності діяльності БЕБ (далі – Комісія з аудиту), яка розробляє, затверджує та оприлюднює критерії і методіку проведення оцінювання ефективності діяльності БЕБ.

Попри те, що періодичність аудиту залишається предметом обговорення, зокрема, пропонується його проводити через один рік та через три роки з моменту призначення нового Директора БЕБ, підхід до критеріїв оцінювання ефективності функціонування БЕБ, як вбачається, потребує доопрацювання. Віднесення цього питання до переліку дискреційних повноважень Комісії з аудиту та сфери локального нормативного регулювання може призвести до ситуації, коли кожна нова Комісія з аудиту визначатиме власний набір критеріїв оцінювання. Більш вдалою, з нашого погляду, є юридична регламентація вказаного аспекту на законодавчому рівні, зокрема, встановлення переліку критеріїв аудиту в профільному законі про БЕБ, що сприятиме належній реалізації принципу правової визначеності, дасть змогу працівникам БЕБ краще підготуватися й заздалегідь враховувати зрозумілі публічні очікування щодо якості їх роботи.

Очевидно, що спектр таких критеріїв має охоплювати симбіоз кількісних та якісних показників, що характеризують як об'єктивні формалізовані параметри (кількість кримінальних правопорушень, в яких особам вручено повідомлення про підозру тощо), так й якісні відомості (рівень довіри основних стейкхолдерів – бізнесу, громадськості – за результатами соціологічних опитувань тощо), а також враховувати аналітичну спрямованість БЕБ, його роль у профілактиці та попередженні економічній злочинності.

Слід зазначити, що як НАБУ не може ефективно працювати без належної взаємодії із Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою, так й для БЕБ складно реалізувати поставлені завдання без дієвої співпраці з уповноваженим підрозділом прокурорського відомства. У цьому плані в правничому середовищі є думка про необхідність одночасної перебудови усієї інфраструктури протидії економічній злочинності, передусім БЕБ і прокуратури.

Так, нещодавно у парламенті за ініціативою народних депутатів України Я.І. Железняка, А.О. Радіної та ін. зареєстровано проєкт Закону № 11087 від 15.03.2024 [13] про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України, Кримінального кодексу (КК) України та інших законів України про запровадження діяльності Спеціалізованої економічної прокуратури (СЕП).

З огляду на те, що протягом останніх років законодавцем створено чимало нових органів кримінального переслідування (НАБУ, ДБР, БЕБ), зокрема, й відповідних підрозділів прокуратури (Спеціалізована антикорупційна прокуратура – САП) питання розбудови СЕП може швидко перейти зі сфери дискусій до реального сектору інфраструктури протидії економічній злочинності. У зв'язку з цим корисно проаналізувати аргументи «за» й «проти» цієї законодавчої ініціативи.

Метою законопроекту його розробники визначили зменшення протиправного тиску органів досудового розслідування та органів прокуратури на бізнес, а також забезпечення ефективного нагляду за додержанням законів органами БЕБ України [14]. Обґрунтовуючи свою позицію, автори законопроекту звертають увагу на наявність серйозного ризику того, що будь-які покращення в роботі БЕБ потенційно матимуть незначне практичне значення через перешкоди, спричинені недостатньою компетентністю та добросовістю проку-

рорів, відповідальних за процесуальне керівництво у кримінальних провадженнях БЕБ, що ілюструється даними статистики: у 2023 р. зареєстровано 914 кримінальних проваджень за ст. 212 КК України (ухилення від сплати податків), з яких під час досудового розслідування закрито 56 кримінальних проваджень, а повідомлення про підозру вручено лише у 50 випадках, що може свідчити про недостатньо ефективну роботу не тільки БЕБ у розслідуванні правопорушень у сфері господарської діяльності, а й неефективне здійснення нагляду.

З цим важко не погодитися, адже в сучасному кримінальному процесі прокурор є процесуальним керівником досудового розслідування, обсяг повноважень якого неспівставний з правовими можливостями слідчого або детектива. Без погодження з процесуальним керівником останні не можуть самостійно приймати ключові процесуальні рішення, водночас слід мати на увазі, що така модель взаємодії стосується всіх категорій кримінальних правопорушень, не тільки тих, що вчиняються у сфері економіки.

Низькі показники розслідування певних видів злочинів є сферою відповідальності не тільки конкретного органу правопорядку, але й прокуратури. Водночас основна причина неефективної роботи відповідного органу правопорядку може бути й непов'язаною із вадами наглядової роботи прокуратури.

Відмітною рисою СЕП є прагнення побудувати цей орган за практикою створення та функціонування САП. Проект містить чіткий припис, згідно з яким Генеральний прокурор, його перший заступник та заступники не мають права давати вказівки прокурорам СЕП та здійснювати інші дії, які прямо стосуються реалізації прокурорами СЕП їхніх повноважень (ст. 8-2). СЕП пропонується надати статус юридичної особи публічного права, що має відокремлене майно, й в структурі якої окремо від Офісу Генерального прокурора утворюються підрозділи із забезпечення документообігу, зокрема електронного документообігу (канцелярія), режимно-секретної роботи, управління персоналом, внутрішнього контролю та ін. підрозділи, необхідні для здійснення функцій СЕП, водночас остання має розміщуватися у службових приміщеннях, розташованих окремо від інших службових приміщень Офісу Генерального прокурора (обласної чи окружної прокуратури).

Особливий статус й гарантії для СЕП розробники законопроекту №11087 пропонують надати з огляду передусім на пріоритетність для держави сфери протидії економічній злочинності й важливість підвищення ефективності роботи БЕБ в сучасних умовах.

Очевидно й те, що державні пріоритети стосовно спеціалізації прокурорів можуть змінюватися. В умовах повномасштабної війни з росією серед першочергових може постати питання про надання аналогічного статусу Спеціалізованій прокуратурі у сфері оборони або Спеціалізованій екологічній прокуратурі (підлив дамби Кавовської ГЕС та ін. злочини росії вже нанесли величезної шкоди екології). На жаль, війна та клімат нині розглядаються в усьому світі як найбільші загрози, водночас кліматичні зміни та їх руйнівний вплив на екологію є досить новим й небезпечним викликом.

Повертаючись до СЕП, відзначимо, що додаткові гарантії незалежності ніколи не будуть зайвими, вод-

ночас в основу наведеної вище норми (ст. 8-2) у суті покладена презумпція неправомірного впливу керівництва Офісу Генерального прокурора на підпорядкованих працівників. Історія, на жаль, знає чимало таких прикладів.

З нашого погляду, замість створення значною мірою інституційно відокремлених прокуратур від Офісу Генерального прокурора, що загрожує єдності прокуратури, доцільно посилити гарантії незалежності Генерального прокурора України з одночасним формуванням стандартизованого підходу для спеціалізованих прокуратур, які здійснюють нагляд у пріоритетних для держави сферах, в частині добору працівників й гарантій від невтручання у здійснення повноважень.

Це, зокрема, дасть змогу уникнути пошуку нових приміщень, розташованих окремо від інших службових приміщень Офісу Генерального прокурора (обласної чи окружної прокуратури), створення підрозділів із забезпечення документообігу (канцелярії), режимно-секретної роботи, управління персоналом, внутрішнього контролю та інших, що в умовах війни та обмеженого фінансування лягло б додатковим тягарем на бюджет.

Організаційно оформлену спеціалізацію стосовно нагляду за БЕБ на сьогодні вже запроваджено у прокуратурі. Так, у структурі Офісу Генерального прокурора утворено управління нагляду за додержанням законів органами БЕБ (49 посад), а на рівні обласних прокуратур функціонують відділи нагляду за додержанням законів органами БЕБ (123 посади) [14]. Тобто є спеціалізація прокурорських працівників, виходячи з об'єкта прокурорського нагляду (БЕБ), як до речі й стосовно інших об'єктів прокурорсько-наглядової роботи (СБУ, ДБР тощо).

Якщо ж розглядати СЕП як суб'єкта нагляду за дотриманням законів у досудовому розслідуванні всіх економічних кримінальних правопорушень (злочинів), то, по-перше, варто зауважити про відсутність у законодавстві самого поняття економічних кримінальних правопорушень (злочинів) та їх загальноприйнятого переліку; по-друге, на сьогодні БЕБ не має виключного права на розслідування усіх економічних кримінальних правопорушень, й очевидно, що в майбутньому частину економічних кримінальних правопорушень розслідуватимуть також НАБУ та органи Національної поліції (більш дрібні категорії). З огляду на це, попри позитивні іміджеві очікування, необхідність запровадження СЕП, як убачається, потребує додаткової аргументації.

ВИСНОВКИ

Отже, приписи законопроекту № 10439 від 29.01.2024 може бути покладено в основу вдосконалення організаційних засад функціонування БЕБ за умови їх подальшої деталізації з урахуванням пропозицій, висловлених в межах поданої праці та інших досліджень, водночас створення інституційно відокремленої Спеціалізованої економічної прокуратури вбачається передчасним.

Перспективним напрямом подальших наукових досліджень є оптимізація процесуального механізму розслідування кримінальних правопорушень у сфері економіки.

Список використаних джерел

1. Доля В.В. До питання загальної характеристики завдань Бюро економічної безпеки України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 441-445.
2. Терехов В.Ю. Правоохоронні відносини у сфері економічної безпеки (в контексті роботи Бюро економічної безпеки України). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2022. Т. 33, № 3. С. 29-33
3. Lapkin A. Legal status of the prosecutor's office in Ukraine. *Teisė*. 2022. Vol. 124. pp. 133–143.
4. Khotynska-Nor O., Bakaianova N., Kravchenko M. Prosecutor's office of Ukraine under martial law: challenges, trends, statistical data. *Access to justice in Eastern Europe*. 2023. Vol. 3. pp. 40–53.
5. Пашук А., Чернишук П. Ми маємо побудувати роботу Бюро так, щоб бути на крок попереду. URL: <https://yur-gazeta.com/interview/mi-maemo-pobuduvati-robotu-byuro-tak-shchob-buti-na-krok-poperedu.html>
6. Висновок щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів із реформування Бюро економічної безпеки України (реєстр. № 10088 від 25.09.2023, н.д. Железняк Я.І., Гетманцев Д.О. та інші). URL: <https://itd.rada.gov.ua/fb92a0c0-f932-4c20-8b5e-8d7d5285e43a>
7. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2022 р. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>
8. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2023 р. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>
9. Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами Бюро економічної безпеки України, органів державної влади та інших державних органів, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів: Постанова Верховної Ради України від 13 грудня 2022 року № 2838-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2838-IX#Text>
10. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів із реформування Бюро економічної безпеки України № 10088 від 25.09.2023. URL: [blob:https://itd.rada.gov.ua/60cd3338-53d1-4695-a0f9-3f98dfd2e8d4](https://itd.rada.gov.ua/60cd3338-53d1-4695-a0f9-3f98dfd2e8d4)
11. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про Бюро економічної безпеки України" щодо удосконалення роботи Бюро № 10439 від 29.01.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43595>
12. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення незалежності та деполітизації роботи Бюро економічної безпеки України № 10439-1 від 05.02.2024 URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/2199786>
13. Проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України, Кримінального кодексу України та інших законів України щодо запровадження діяльності Спеціалізованої економічної прокуратури №11087 від 15.03.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43835>
14. Пояснювальна записка до Проекту Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України, Кримінального кодексу України та інших законів України щодо запровадження діяльності Спеціалізованої економічної прокуратури № 11087 від 15.03.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/65b4f5b5-eb76-4b85-8167-f2f573d1dc48>
15. Пояснювальна записка до Проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про Бюро економічної безпеки України" та інших законів України щодо удосконалення роботи Бюро № 10439-2 від 12.02.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43698>
16. План для Ukraine Facility 2024-2027. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf>

References

1. Dolia V.V. To the question of the general characteristics of the tasks of the Bureau of economic security of Ukraine. *Analytical and comparative jurisprudence*. 2023. No. 6. pp.441-445. (in Ukrainian).
2. Terekhov V.Yu. Law enforcement relations in the field of economic security (in the context of the work of the Bureau of economic security of Ukraine). *Scientific notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Ser. Legal sciences*. 2022. Vol. 33. No. 3. pp. 29-33. (in Ukrainian).
3. Lapkin A. Legal status of the prosecutor's office in Ukraine. *Teisė*. 2022. Vol. 124. pp. 133–143.
4. Khotynska-Nor O., Bakaianova N., Kravchenko M. Prosecutor's office of Ukraine under martial law: challenges, trends, statistical data. *Access to justice in Eastern Europe*. 2023. Vol. 3. P. 40–53. (in English).
5. Pashchuk A., Chernyshuk P. We must structure the work of the Bureau in such a way as to be one step ahead. URL: <https://yur-gazeta.com/interview/mi-maemo-pobuduvati-robotu-byuro-tak-shchob-buti-na-krok-poperedu.html> (in Ukrainian).
6. Conclusion on the project of the Law on amendments to certain Laws of Ukraine regarding priority measures to reform the Bureau of economic security of Ukraine (reg. No. 10088 dated 09.25.2023, n.d. Zhelezniak Ya.I., Hetmantsev D.O. et al). URL: [blob:https://itd.rada.gov.ua/fb92a0c0-f932-4c20-8b5e-8d7d5285e43a](https://itd.rada.gov.ua/fb92a0c0-f932-4c20-8b5e-8d7d5285e43a) (in Ukrainian).
7. Unified report on criminal offenses for january-december 2022. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (in Ukrainian).
8. Unified report on criminal offenses for january-december 2023. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (in Ukrainian).
9. On the formation of the Temporary investigative commission of the Verkhovna Rada of Ukraine on the investigation of possible violations of the legislation of Ukraine by officials of the Bureau of economic security of Ukraine, state authorities and other state bodies that exercise powers in the field of economic security, which could lead to a decrease in revenues to the state and local budgets: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine dated December 13, 2022 No. 2838-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2838-IX#Text> (in Ukrainian).
10. Draft Law on amendments to certain Laws of Ukraine regarding priority measures to reform the Bureau of economic security of Ukraine No. 10088 dated 09.25.2023. URL: [blob:https://itd.rada.gov.ua/60cd3338-53d1-4695-a0f9-3f98dfd2e8d4](https://itd.rada.gov.ua/60cd3338-53d1-4695-a0f9-3f98dfd2e8d4) (in Ukrainian).
11. Draft Law on amendments to the Law of Ukraine "On the Bureau of economic security of Ukraine" on improving the work of the Bureau No. 10439 dated 29.01.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43595> (in Ukrainian).
12. Draft Law on amendments to certain Laws of Ukraine on ensuring the independence and depoliticization of the work of the Bureau of economic security of Ukraine No. 10439-1 dated February 5, 2024 URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/2199786> (in Ukrainian).

13. Draft Law on amendments to the Criminal procedural code of Ukraine, the Criminal code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding the implementation of the activities of the Specialized economic prosecutor's office No. 11087 dated 15.03.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43835> (in Ukrainian).

14. Explanatory note to the draft law on amendments to the Criminal procedure code of Ukraine, the Criminal code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding the introduction of the Specialized economic prosecutor's office No. 11087 dated 15.03.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/65b4f5b5-eb76-4b85-8167-f2f573d1dc48> (in Ukrainian).

15. Explanatory note to the draft law on amendments to the Law of Ukraine "On the Bureau of economic security of Ukraine" and other laws of Ukraine on improving the work of the Bureau No. 10439-2 dated 12.02.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43698> (in Ukrainian).

16. Plan for Ukraine Facility 2024-2027. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf> (in Ukrainian).

Serhii IVANYTSKYI

Doctor of Legal Sciences, Associate Professor, Professor of department, National academy of internal affairs

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8426-100X>

e-mail: serg.infoline@gmail.com

Oleksandr LYTUVNCHUK

PhD in Legal Sciences, Associate Professor, National academy of internal affairs

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3884-8595>

e-mail: litvinchuke@gmail.com

Viktorii IVANYTSKA

PhD in Legal Sciences, chief specialist, Ministry of Justice of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6976-2183>

e-mail: p-victoria@ukr.net

Mykhailo SHALIAPIN

Head of the sector, Luhansk Research Expert Forensic Center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3603-5343>

e-mail: shaliapinmihailo@gmail.com

ORGANIZATIONAL FOUNDATIONS OF THE REFORM OF THE SYSTEM FOR COUNTERACTION ECONOMIC CRIME IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

Introduction. One of the important obligations of Ukraine to international partners is the reform of the Bureau of economic security of Ukraine. On this path, quite a lot of draft laws have been registered in the parliament, which often have diametrically opposite orientation, which complicates the process of improving the legal regulation of the activity of the Bureau of economic security of Ukraine and determines the need to analyze these issues within the scope of the presented work.

The purpose of the paper is a scientific analysis of the organizational foundations of the reform of the system of combating economic crime in the conditions of martial law.

Results. The paper analyzes the organizational basics of the reform of the system of combating economic crime in the conditions of martial law. The author investigated the current problems of organizing the work of the Bureau of economic security of Ukraine, highlighted statistical indicators, and analyzed draft laws on the optimization of the legal regulation of its activities. The possibility of creating a Specialized economic prosecutor's office was analyzed, the positives and disadvantages of such a move by the legislator were revealed. Proposals for improving the legal basis for building an infrastructure of counteraction economic crimes have been formulated.

Conclusion. In the work, it was argued that the prescriptions of the draft law no. 10439 dated 29.01.2024 can be laid as a basis for improving the organizational principles of the Bureau of economic security of Ukraine operation, provided they are further detailed, taking into account the proposals expressed within the scope of the presented work and other studies, and the author also justified the inexpediency of creating of Specialized economic prosecutor's office.

Keywords: criminal proceedings, audit, Bureau of economic security of Ukraine, Specialized economic prosecutor's office, martial law